

Változós érdekességek

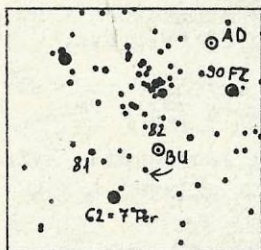
➔ A PVH 10. TALÁLKOZÓJA

Mint azt a Meteor korábbi számaiban jeleztük, a PVH 10. találkozója március 30-án került sor. Az eddigi találkozók inkább "munkaértekezlet" jellegűek voltak, ezúttal a PVH munkájával kapcsolatos kiselőadásokból szerezhettek az érdeklődők információkat amatőr változósészlelésünk mai állásáról. A találkozón résztvevő 26 amatőr csillagász a következő témákról hallhatott:

Mizser A. - Szőke B.: A PVH munkája 1984-ben
Keszthelyi Sándor: A Pleione első tíz éve
Pósa Ottó: A Rimaszombati Csillagvizsgáló munkája
Peter Reinhard: Amatőr csillagászat Ausztriában

Keszthelyi Sándor: Az észlelések és a szórás
Sári Gyula: Fotografikus változósészlelések
Mizser Attila: Nóvák 1984-85-ben
Kovács István: AG Draconis 1980-1984
Ujvárosy A. - Papp S.: Változó mély-ég objektumok
Dömény G. - Mizser A.: RS Cygni, W Cygni
Asztro-dia bemutató

A találkozó a tervezettnél mintegy két órával később, du. 5-kor ért véget.

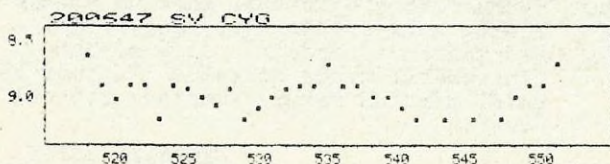

Hogy mennyire volt hasznos ez a találkozó, azt nyilván csak a későbbiekben látjuk meg. A résztvevők nagy száma és a három külföldi vendég: Pósa Ottó /Csehszlovákia/, Helmut Rauschka és Peter Reinhard /Ausztria/ jelenléte is azt mutatja, hogy nagy az érdeklődés az ilyen jellegű összejövetelek iránt. Következő találkozóknak a Kecskeméti Kisplanetárium fog otthont adni ez év októberében.

A 10. találkozó "melléktermékeként" megoldódott a "BU Persei-rejtély". Többen is észrevették, hogy a VA 5 Perseus-ikerhalmaz térképén a BU Per pontatlanul van jelölve. Varga János egyik felvétele segítségével végül felderítettük a BU Per "valódi" helyét. /Lásd a mellékelt térképrészletet!/
Végül köszönetet mondunk a TIT budapesti Planetáriumának a találkozó rendezésében nyújtott segítségéért.

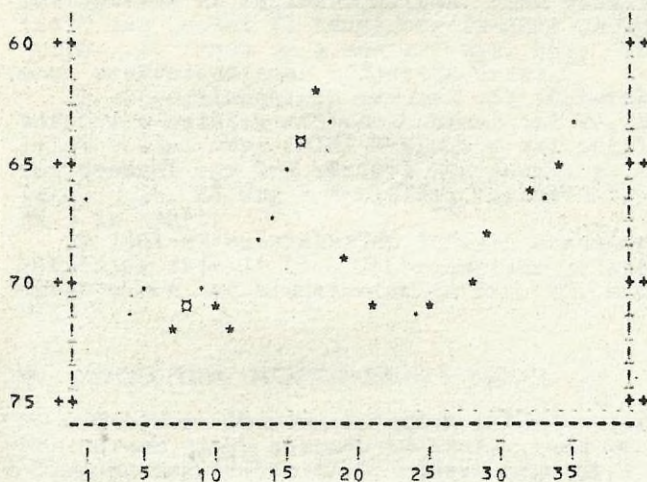
MZS

➔ "UJ" CSILLAGOK A MÁSODIK PVH-KATALÓGUSBAN

Az SV Cygni fénygörbéje /1982/83/ az SVSO Report 1983 c alapján

Emlékeztet, hogy 1982-1983 során programunkból több fényes, jól észlelt SR és L típusú változót töröltünk. Ezek egy része az utóbbi években nagyon kismérvű változásokat mutatott, néhányuknál igen nagy volt az észlelések szórása, így törlésük mindenképpen indokolt volt. /Külföldről egyébként is éri bírálást a PVH programját: egy ilyen kis hálózat számára túl sok a közel hatszáz programcsillag! /Néhány csillagot azonban - beismérjük - elhamarkodottan "szórtunk ki", így ezek ismét szerepelnek a PVH programjában. Közülük talán az UX Dra a legérdekesebb, 1981-ben észlelt amplitúdója jóval nagyobb, mint azt a korábbi katalógus-adatok "engedik".

Az UX Dra 1981-es fényváltozása a PVH Report 2-3-as számából.

Az SV Cygni és az UX Draconis mellett még az RS Cancri visszavétele érdemel említést. A régebbi - és újabb, John Toone-féle - adatok szerint ez a csillag egyike a "legváltozóknak".

A PVH Változócsillag Katalógus 200 példányban készült; reméljük, hogy a GCVS közeli, negyedik kiadása megjelenése után mi is el tudjuk készíteni hosszabb időszakra "érvényes" katalógusunkat.

A második kiadás füzeteit a Meteor 85/3-as számával postáztuk. A katalógus Mizser Attila címén kérhető.

➔ PLEIONE 3. SZÁM

A Pleione 3. száma már március végén elkészült, azonban postázni csak április végén, a Meteor 85/4-es számával együtt tudtuk. Ez az eddigi legvastagabb Pleione, mivel 55 észlelő 9.536 megfigyelését teszi közzé, 52 oldalon. Nyomdailag is ez a szám sikerült a legjobban, az adatlisták jól olvashatók, egyenletes nyomásúak. A kiadvány címlapján a Nova Vul'84/2 AFOEV-térképe látható.

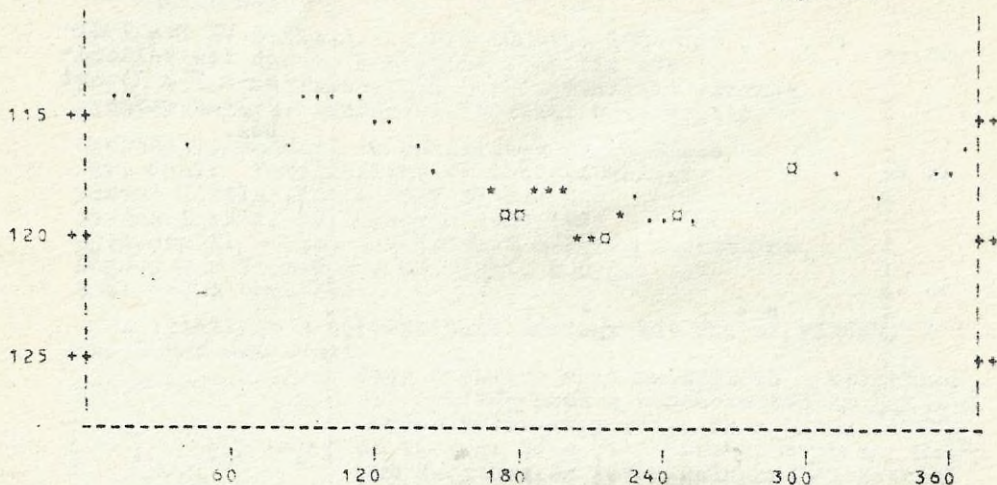
Várakozáson felülien alakult az előfizetők száma. E sorok írásának idején a 84-es évfolyamra már 90-en fizettek elő, ami arra utal, hogy sokan érdeklődnek mélyebben is munkánk iránt. Ez a 90-es előfizető szám viszont azt eredményezte, hogy

az 1-es és a 2-es Pleione számait nem tudtuk minden előfizetőnek megküldeni - ugyanis az utolsó szálig elfogytak. Így ezt a két füzetet hamarosan utánnymatjuk - addig is a károsultak szives türelmét kérjük.

Mez - Mzs

➔ ELOKÉSZÜLTBEN: ÚJABB PVH-REPORTOK

A számítógépes adatkezelésnek köszönhetően már elkészültek az 1984-es év legjobban észlelt változóinak fénygörbéi. Több mint 160 csillagról szerkeszthető használható fénygörbe.

A rendkívül gazdag anyagból az NGC 4151 fényváltozásait mutatjuk be. Az itt közölt görbe 60 fénybecslés 6 napos átlagait használja fel. A 6 napos átlagolás nem valamilyen "új szabvány" bevezetését jelenti, pusztán gyakorlati okokból választottuk. A fénygörbe sornymotátón készült, így a 10 naponként átlagolt adatok időtengelye csak egy adott hosszút vehet fel /ld. az UX Dra fénygörbéjét/. A hat naponként való átlagolással az időtengelyt megnyújtottuk, így a fényváltozás szemléletesebbé vált. A hat napos átlagolással készített fénygörbék belső használatra, a feldolgozók munkájának könnyítésére készült. A mira- és az SR fénygörbék a PVH Report 7-es ill. 8-as számához hasonlóan készülnek.

A múlt évi L- és RV Tau változók fénygörbéit a 9-es PVH Reporthoz hasonlóan Petrohán Betty és Szánthó Lajos készíti.

A régóta esedékes eruptív Reportot Kovács István készíti. A hosszú lemaradás miatt az 1979-1984 közötti időszak változásait egyetlen fénygörbén ábrázolja.

Mzs - Tey

➔ AMATŐR VÁLTOZÓÉSZLELÉS CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Az 1981-83-as időszakban a csehszlovák amatőrök 154 fedési változó 1197 minimumáról végeztek megfigyeléseket. A 93 észlelő közül a három legszorgalmasabb: Vladimír Wagner /111 minimum észlelés/, Petr Svoboda /121/ és Jindrich Silhán /105/.

Az észlelők az itthon is használatos binokulároktól kezdve komoly, 35 cm-es reflektorig szinte mindenfajta távcsövet használtak. Nem ritkák a csoportos észlelések: az SV Cam egyik minimumát 14-en észlelték egy 25x100-as binokulárral.

Csehszlovák szomszédaink Argelander-féle fokozatbecsléssel dolgoznak. Az általuk használt fedési térképeken nincsenek feltüntetve az összehasonlító, csak betűjelzéssel különbözőt meg azokat /a fényesség szerint csökkenő sorrendben: a, b, c.../. Ennek az a magyarázata, hogy őket kizárólag a minimum bekövetkeztének időpontja érdekli.

Az előrejelzésekben nemcsak azt tüntetik fel, hogy mikorra várható a csillag minimuma, hanem azt is, mennyire fontos észlelni - alul vagy felül észlelt-e egy csillag. Az észlelés fontosságát egy 0-9 közötti kód jelzi. A legjobban ismert csillagok - pl. RZ Cas - észlelési "értéke" 0, míg a halványabbaké 9 is lehet.

Az 1981-83-as észlelési időszak eredményeiről Zdenek Mikulášek számolt be a Contributions of the Nicolaus Copernicus Observatory and Planetarium in Brno 26. számában.

Mzs

➔ AUTOMATIKUS FOTOELEKTROMOS TÁVCSŐ

A Fairborn Obszervatóriumban működő automatikus fotoelektromos távcső újabb sikeres időszakot zárt le. 1984 második és harmadik negyedében 47190 mérést végzett - ez valójában "csak" 1430 változócsillag észlelésnek felel meg. A programba jelenleg 83 csillag tartozik. A most közölt lista szerint a távcső a HR 6469-ről végezte a legtöbb mérést. A bennünket is érintő csillagok közül egyedül az R Sct volt jól észlelhető /53 mérés/.

IBVS 2680

➔ A VÁLTOZÓCSILLAGOK 67. NÉVLISTÁJA

A GCVS /General Catalogue of Variable Stars - Változócsillagok Általános Katalógusa/ negyedik kiadása - a tervek szerint 28457 véglegesen elnevezett változócsillagot fog felsorolni. A katalógus készítése közben rendszeresen adják ki az ún. Névlisztákat, melyek a változók régi és új /végleges/ elnevezéseit tartalmazzák. A 67. Névlisza megjelenésével az eddig elnevezett változócsillagok száma 29014-re emelkedett.

Ebből a kiadványból értesülhetünk az utóbbi idők nováinak végleges elnevezéséről is. Így pl. Nova Aql 1982 = V1370 Aql; Nova Sgr 1982 = V4077 Sgr. Jelenleg azonban az új elnevezést kapott novák közül egyedül a Nova Vul 1984/1 észlelhető. A Nova Vulpeculae 1984/1 végleges neve: PW Vul. Az észleléseket is ennek megfelelően kérjük beküldeni!

/IBVS 2681 - Mzs/

